

Legjobban sikerült óra bemutatása

ÓRATERVEZET

- Pedagógus neve: Orr Péter
- Tanítás helye, ideje: ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium
- Osztály: 10. évfolyam
- Időtartam: 45 perc
- Témakör/Tematikai egység: Vizuális kultúra
- Az óra tananyaga: Bevezetés a vizualitás világába
- Célja: Bepillantás a sztereotip/sematikus és szabad vizualitáson keresztüli megismerés világába.
- Új fogalmak: remélhetőleg nincs
- Szemléltetés anyagai és eszközei: prezentáció
- Tanulói eszközszükséglet: nincs

1. óra

Időter v	Didaktikai egység / Tartalom	Az óra menete	Módszerek – munkaformák –eszközök
15 perc	<i>Bevezetés: Rövid felvezetés (szóban), előadás, feladatkiadás kérdések és válaszok</i>	- tanári tevékenységek: Az óra témájának és menetének rövid ismertetése (prezentáció). Előkészületek moderálása (terem+eszközök). A továbbiakban feladatkiadás, korrekció, fegyelmezés (szükség esetén). - tanulói tevékenységek: Terem rendezése, eszközök előkészítése, párok kiválasztása, fegyelem, elmélyült munka, koncentráció, rendrakás.	- beszélgetés - páros, vagy csoportos tanulói munka - korrekció - szükséges eszközök:
20 perc	<i>Aktivitás: Feladat kiadása és megoldás, szükség esetén korrektúra.</i>	- feladat: Az osztályból egy önként jelentkező a tanári asztalhoz ül egy parván mögé, és egy egyszerű tárgyat kap. A feladata elmondani társainak, hogy milyen az a tárgy. A csoport többi tagjának feladata az elmondás alapján megmintázni a tárgyat. A csoport és a beszélő között oda vissza történhet a beszélgetés, de aki beszél,	gyurma (tanár biztosítja)

10 perc	<i>Óra befejezése (feladatok közti idő)</i> A megoldások bemutatása, összegzés, konklúziók levonása, rendrakás.	nem nézhet a mintázásra, aki mintázik, nem nézhet a tárgyra (ezt segíti a paraván). A játék célja nem barkóba, a beszélőnek a tárgy leíró elbeszélésére kell törekednie. Öt perc elteltével új beszélőt választunk aki új tárgyat kap, valamint egy pár percben lehetőség van az elkészült munkák és a leírt tárgy összehasonlítására, felmerülő problémák megtárgyalására. - a feladat célja: A tevékenységgel elérhető legfontosabb cél, hogy a hallgató szembesüljön a látványon keresztüli észlelés és megismerés nehézségeivel. Megtapasztalja és elkezdje lebontani azokat a tudati és fogalmi sztereotípiákat, amik meggátolják a valós megfigyelésben és megismerésben (ez jó alapja a kreatív gondolkodásnak). A hallgató a feladatokon keresztül olyan szempontrendszerrel ismerkedik meg, amely jó alapot és segítséget nyújthat tanulmányaihoz és munkájához. - a téma feldolgozásának konkrét bemutatása: Rövid szóbeli felvezetés után a kiadott feladaton keresztül a hallgató saját munkáján keresztül tapasztalhatja meg a látvány észlelésének és értelmezésének nehézségeit. Az óraközi, és végi összegzésben rövid beszélgetés következik, amelyben megvitatjuk/ megosztjuk egymással a tapasztalatokat, összehasonlítjuk az elkészült munkákat és a modelleket. - motiváció: Játékos feladatok, belső motiváció, érzelmi és gondolati azonosulás a problémafelvetéssel, megoldás keresésének vágya. - értékelés: Az értékelés, az órán való aktív részvétel (órai munka) függvényében történik, mivel a feladatok célja nem valamely produktum létrehozása, hanem a gyakorlaton keresztül saját észlelési akadályaink megismerése.	
--------------------	---	---	--

Önreflexió

Az óra lebonyolítása, a létrejött munkák, és a hallgatókból kiváltott valódi érdeklődés alapján ítéltém ezt az alkalmat a két félév tanítási gyakorlatának keretei között megvalósult tanórák közül a legjobban sikerültnek. Ez az óra minden tekintetben sikeres volt. A diákok élvezték és aktívan részt vettek a feladatban, valamint a közvetíteni kívánt tartalom is sikeresen átment (ezt az alábbiakban mellékelt tanulók által megírt visszajelzésekből is bizonyítják). A tanítási gyakorlatot vezető tanár, Raszler György a megtartott óra után jelezte, hogy az általam alkalmazott feladatot beemelné saját tematikájába is. Én magam is élveztem ezt az alkalmat mivel gördülékeny, interaktív és jó hangulatú órát sikerült tartanom. Elmondható tehát, hogy minden résztvevő elégedett volt ezzel az órával.

Az óra egy előadással kezdődött, aminek keretében rövid játékos feladatok is megoldásra kerültek. Ezeknek a célja a témára való ráhangolódás, és a diákok figyelmének felkeltése volt. Az előadás közben bármikor lehetett kérdéseket feltenni akár az elhangzottakkal akár a vetített anyaggal kapcsolatban. Ennek köszönhetően az óra e szakaszában rövid párbeszéddek is kialakultak tanár-diák és diák-diák kontextusban is. Az előadást követte a feladatkiadás, majd a gyakorlat. A feladat játékos volt, sokat nevettek a hallgatók az órán, akár a félreérthető vagy suta tárgy leírások esetében, akár az elkészült munkák és a „modell” összehasonlításakor. Minden mintázási ciklust rövid megbeszélés követett, aminek kereteiben, a modell tárgy és a munkák egymás mellé kerültek. Ezekben a rövid szakaszokban volt lehetősége a hallgatóknak megtekinteni és reflektálni a többiek munkájára, vagy az elbeszélő által adott leírásra.

Az óra a vizualitáson és verbalitáson keresztüli megismerés, megfigyelés és értelmezés témáját dolgozta fel. Rávilágított a hallgatók számára, az ezekben megjelenő nehézségekre, és hogy nem egyértelműen következik egy látvány tudatos értelmes befogadása, abból, hogy ránézünk valamire. Az elemző, értelmező megfigyelés eszközei a rajz és a mintázás, érdekes módon, a mindannyiunk által gyakorolt verbális kommunikáció is folyamatos félreértéseket eredményez. A rajzon és mintázáson keresztül megfigyelő, megismerő és értelmező képességünk fejlesztésére van lehetőségünk, ezek gyakorlása rávezethet bennünket arra, hogy ne sémákban és tudati sztereotípiákban, hanem valós tartalmakban gondolkozzunk.

Hallgató reflexiók

A hallgatók írásban adták a választ, egymás véleményét nem ismerték:

- "Hangulatos órák voltak. Igyekeztünk megérteni a másik gondolatmenetét, hogy minél jobban átadhassuk a kép hangulatát, megfoghassuk karakteres vonásait.
- „Tanulságos volt látni, hogy azonos instrukciók alapján milyen különböző "művek" születtek, illetve mennyiben tértek el a kiindulás tárgyától."
- "Azt gondolom, hogy az volt az óra értelme, hogy a látásmódunkat fejlesszük, hogy ne csak nézzünk, hanem lássunk is. Részletek megfigyelése, pontos megfigyelések."
- "Emberkísérlet: annak bizonyítása, ha a matematikai fogalmaktól eltérő kifejezéseket alkalmazunk, az más-más elmében másképp képződik le."
- "Szerintem egy pszichológiai kutatást segíthetett (képzelőerő- lerajzolás - különbségek a rajzok között - nagy vagy kicsi egy osztályon belül)"
- "Szerintem az volt a lényege az órának, hogy a gyakorlatban is megláthassuk, hogy ugyanaz a szó, kifejezés (verbális kommunikációs eszköz, továbbá annak elsődleges jelentése, sosem ugyanazt a képet idézi elő két ember fejében."
- "Szerintem az óra rávilágított arra, hogy pontosnak gondolt kommunikációnk mégis mennyire pontatlan, ha nem látjuk a körülírt dolgot. Mindannyiunknak van valami elképzelése az adott dologról, de az asszociáció két ember fejében sosem ugyanaz."

Legkevésebbé sikeres óra bemutatása

A tervezet:

Iskola: Képző-és Iparművészeti Szakközépiskola

Vezetőtanár: Sinkó István

Hospitáló: Orr Péter

Osztály: 10. C festőszak

Időtartam: 4 óra

Téma: Kollázs

Problémafelvetés:

Az előző feladat nyomvonalán elindulva, a festő szakosoknak tartott óra a következő problémákat célozza:

- aránybeli pontatlanságok.
- kompozíciós hibák
- pontatlan megfigyelés

Ezek oka diákonként változó lehet, okozhatja:

- pontatlan megfigyelés
- sietség/kapkodás
- teljesítmény kényszer („szép” befejezett munka sztereotip képe)
- időhiány
- ragaszkodás a már meglévőhöz (a befektetett munkához)
- sémák használata
- stb.

Alapgondolatok:

A problémák lehetséges forrásaira a feladatkiadásban, és az órákon való személyes korrektúrák alkalmával is rá kell világítani a tanárnak (amennyiben azok megjelennek a munkákon). A feladatkiadásban hangsúlyozni kell, hogy a gyakorlat célja nem egy kiállítási vagy vizsgamunka létrehozása (ilyen tétje nincs), hanem a módszeren keresztül a feladatkiadásban vázolt szempontok megvalósítása. A négy órás gyakorlat szempontrendszere a fentebb említett problémákra hívja fel a figyelmet, ezek kiküszöbölésének módzataira mutat rá.

A feladat tehát lényegében a pontos megfigyelést hátráltató sémákat kívánja megbontani.

Feladattípus:

- kroki
- kollázs

Tanári teendők:

- Beállítás (óra előtt)
- feladat kiadás (max. 15.perc)
- korrektúra (órák alatt végig)
- értékelés (max. 15. perc)

Óra menete/feladat:

Az első órán lehetőség lesz krokizni, ennek keretein belül megkeresni a legmegfelelőbb nézőpontot és kompozíciós vázlatokat készíteni a beállított csendéletről (de ez nem kötelező, csak ajánlott).

A maradék három órában A2-es kollázs készítése a feladat. A kollázst három különböző (sötét, közép, világos) tónusú papírból kell készíteni, amelyeknek egyike a készülő munka „alaplaja” lesz (Azt, hogy melyik legyen az, az szabadon eldönthetik a diákok). A tónushatárokat a lapokra ceruzával előrajzolni nem lehet, a különböző foltokat pontos megfigyelés után kell a lapokból kivágni vagy kitépni. majd a választott „alaplagra” felragasztani.

A kollázs készítése, segíthet az arányok és a valós tónusértékek megfigyelésében. A feladaton belül a tónusok három árnyalatra bontása (melyik-melyikhez áll legközelebb), nem vonja el a figyelmet a pontos arányok megfigyeléséről. A hallgatóknak nem veszik el a finom tónus és formaátmenetek részleteiben, hanem a nagy tömegekre, arányokra, és folthatásokra tud koncentrálni.

Rajzi szempontok:

- Komponálás
- Pontos megfigyelés után folthatások felrakása (már a felvázolás esetében is).
- a gyakorlat folyamán a lap teljes egészének folyamatos fejlesztése (képi igény)
- Befejezett munka

Eszköz igény:

- 3 darab különböző tónusú A2 papír (fekete, szürke, fehér)
- papír ragasztó
- olló, sniccer

Beállítás:

Világos háttér sötét tárgyakkal, amorf gyümölcsökkel.

Értékelési szempontok:

- Gyakorlatban való aktív részvétel (órai munka)
- Kompozíció
- Rajz felépítésének folyamata (tónusok megfigyelése, lebontása három árnyalatra)
- Egymáshoz és a beállításhoz viszonyítva helyükön kezelt tónusértékek
- Beállítás arányainak pontossága
- Az egész munka egységes fejlesztése

Ennél a feladatnál a végeredmény, és a munkafolyamat azonos súlyúnak számít az értékelésben.

Reflexió

Összességében nem gondolom, hogy egy rosszul sikerült óra lett volna, de az általam tartottak közül biztosan a legkevésbé sikerült. Az elsőszámú fő probléma saját önbizalomhiányom a festőszakosokkal szemben. Én ugyanis nem gondolom, hogy magabiztosan mozognék a festészet világában, ezen a területen inkább, mint műélvező vagyok jelen. Az óraterv megírásakor ezért egy olyan feladatot igyekeztem kitalálni, ami technológiájában, témájában megfelel a festőszak elvárásainak, mégis kompetens személyként lehetek jelen. A másik vezérelv az óra megtervezésénél, az a megfigyelésem volt, hogy a festőszakosok ugyanolyan hibákat vétenek egy kompozíció létrehozásakor, mint a más szakokon tanulók. Pedig ha valakinek hát a festőknek tudniuk kell egy adott kereten belül komponálni. Ezekből kifolyólag lett a kollázs a technológiával készített monokróm (három szín) munka létrehozása a feladat.

Az első probléma a festőszak túlszűfolttsága volt, ami nem csak rendetlenséget jelent. Két beállítás is volt a teremben „vigyázz beállítás” felirattal, amikhez nem szabadott hozzáérni. Így az óra lebonyolítására a teremben viszonylag kevés hely kínálkozott. Ebből fakadóan a diákok egy része úgy döntött, hogy felvázolja a látványt egy külön lapra, majd átmegy egy másik terembe dolgozni (más festő órákon is így szokott történni). Ebből fakadóan az órákon, két terem között kellett oda vissza járkálnom, és ahol éppen nem voltam jelen (különösen ahol nem volt beállítás), onnan mindig duruzsolás hallatszott. Többször figyelmeztettem azokat, akik külön vonultak, hogy koncentráljanak a munkára, mert rövid az idő és, hogy próbáljanak inkább a másik teremben helyet csinálni maguknak, hogy a beállítást is lássák, erre egy páran nem voltak hajlandóak. Lényegében véve tehát ez fegyelmi probléma volt, amit talán kistanár mivoltomból fakadóan (nincs akkora szavam a szemükben) nem sikerült orvosolnom.

Több megoldási lehetőség is eszembe jutott utólag az egyik, hogy egy terembe kellett volna tartani a társaságot minden áron a másik, hogy mindkét teremben beállítást kellett volna csinálni. Sajnos ott hirtelen egyik lehetőség sem valósult meg. Nem akartam túl szigorú lenni azzal, hogy nem engedem őket kényelmesen elhelyezkedni a munkához, de a másik beállítás ötlete sem jutott eszembe, hiszen ezzel versenyelőnyben lettek volna azok, akik az első

teremben találtak helyet (hosszabb ideig dolgozhattak volna), ezt korábban kellett volna átgondolnom.

Összességében azért nem gondolom, hogy eredménytelen lett volna az óra, de tény, hogy lehetett volna jobban csinálni.